PATVIRTINTA
Kupiškio rajono savivaldybės administracijos
direktoriaus 2021 m. lapkričio 9 d.
įsakymu Nr. ADV-848

KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS PAVOJINGO OBJEKTO AB „KLAIPĖDOS NAFTA“ SUBAČIAUS NAFTOS TERMINALO IŠORĖS AVARINIS PLANAS

Kupiškis
2021 m.

TURINYS

I SKYRIUS. ĮVADINĖ DALIS

1.1. Išorės avarinio plano paskirtis 3

1.2. Plane vartojamų sutrumpinimų paaiškinimas 3

II SKYRIUS. INFORMACIJA APIE PAVOJINGĄJĮ OBJEKTĄ 4

2.1. Pavojingojo objekto apibūdinimas 4

2.2. Naftos produktų savybės 5

2.3. Galimi įvykiai pavojingame objekte 6

III SKYRIUS. PLANO AKTYVINIMAS IR ATŠAUKIMAS 14

IV SKYRIUS. PERSPĖJIMO IR INFORMAVIMO APIE DIDELĘ PRAMONINĘ AVARIJĄ ORGANIZAVIMAS 15

4.1. AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminalo atsakingų darbuotojų veiksmai, įvykus avarijai 15

4.2. Savivaldybės administracijos direktoriaus įgalioto civilinės saugos sistemos subjekto struktūrinio padalinio ar darbuotojo veiksmai gavus Subačiaus naftos terminalo pranešimą apie įvykusią avariją 15

4.3. Savivaldybės administracijos vyriausiojo civilinės saugos specialisto veiksmai gavus apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos struktūrinio padalinio darbuotojo, Savivaldybės administracijos direktoriaus ar Savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro vadovo nurodymą 17

V SKYRIUS. INFORMACIJOS APIE DIDELĘ PRAMONINĘ AVARIJĄ TEIKIMO TVARKA 17

VI SKYRIUS. AVARIJŲ LIKVIDAVIMO VEIKSMŲ ORGANIZAVIMAS IR KOORDINAVIMAS 19

6.1. Išteklių, būtinų išorės avariniam planui įgyvendinti, koordinavimas 19

6.2. Pagalbos teikimas likviduojant avariją ir šalinant avarijos padarinius AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminalo teritorijoje 20

6.3. Avarijos likvidavimo ir padarinių šalinimo veiksmai už AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminalo ribų 21

6.4. Gyventojų evakavimo organizavimas 21

6.5. Galimos gyventojų evakavimo kryptys 22

VII SKYRIUS. APLINKOS BŪKLĖS ATKŪRIMO ORGANIZAVIMAS 23

PRIEDAI 24

1. Priedas. Išankstinio pranešimo ir rekomendacijų gyventojams forma 24
2. Priedas. AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminalas situacinis planas 25
3. Priedas. AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminalas situacinis planas su artimiausiais visuomeniniais objektais ir gyvenamosiomis teritorijomis 26
4. Priedas. Avarijų grafinis vaizdavimas vietovės plane 27
5. Priedas. Avarijų likvidavimo inventoriaus, sanitarinio švarinimo punktų bei ESOC surinkimo vietos išsidėstymo schema 28

I SKYRIUS
ĮVADINĖ DALIS

1.1. Išorės avarinio plano paskirtis

Vadovaujantis Pavojingųjų medžiagų ir mišinių sąrašu, jų kvalifikacinių kiekių nustatymo ir cheminių medžiagų bei mišinių priskyrimo pavojingosioms medžiagoms kriterijų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 17 d. nutarimu Nr. 966 „Dėl Pramoninių avarijų prevencijos, likvidavimo ir tyrimo nuostatų ir pavojingų medžiagų ir mišinių sąrašo, jų kvalifikacinių kiekių nustatymo ir cheminių medžiagų bei mišinių priskyrimo pavojingosioms medžiagoms kriterijų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Nutarimas), AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminalas, pagal esamų pavojingųjų medžiagų kiekius prilygsta nustatytiesiems kvalifikaciniams kiekiams taikant aukštesniojo lygio reikalavimus ar juos viršija, pripažintas aukštesniojo lygio pavojingu objektu ir yra įtrauktas į Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registrą.

Vadovaujantis Pramoninių avarijų prevencijos, likvidavimo ir tyrimo nuostatų patvirtintų Nutarimu, 30 punkto reikalavimais, Kupiškio rajono savivaldybės administracija rengia AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminalo išorės avarinį planą. Atsižvelgiant į vykstančius pokyčius, šis Planas peržiūrimas ir prireikus atnaujinamas ne rečiau kaip kas treji metai. AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminalo išorės avarinis planas yra Kupiškio rajono savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plano priedas.

AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminalo išorės avarinio plano tikslas – įvykus didelei pramoninei avarijai ir jos padariniams išplitus už objekto ribų Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje, apsaugoti šios teritorijos žmones ir aplinką nuo kenksmingų medžiagų poveikio, padėti Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktoriui, Savivaldybės ekstremalių situacijų komisijai (toliau – Savivaldybės ESK) ir Savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centrui (toliau – Savivaldybės operacijų centras) organizuoti ir koordinuoti AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminalo avarijos likvidavimą ir padarinių šalinimą už jo ribų.

Išorės avariniame plane numatyti veiksmai ir priemonės, skirti galimoms avarijoms pavojingajame objekte likviduoti, mažinantys avarijos padarinius ir žalą žmonėms, aplinkai ir turtui, padedantys apsaugoti žmones ir aplinką nuo avarijos padarinių, informuoti visuomenę, gelbėjimo pajėgas, suinteresuotas institucijas ir įstaigas, užtikrinti po avarijos aplinkos išvalymą ir atkurti jos būklę.

1.2. Plane vartojamų sutrumpinimų paaiškinimas

APGV – apskrities priešgaisrinė gelbėjimo valdyba;

AVPK – apskrities vyriausiasis policijos komisariatas;

CS – civilinė sauga;

CO – anglies monoksidas;

CO_2 – anglies dioksidas;

ESK – ekstremaliųjų situacijų komisija;

ES OC – ekstremaliųjų situacijų operacijų centras;

SKS – situacijų koordinavimo skyrius;

GMP – greitoji medicinos pagalba;

NO – azoto oksidas;

PAGD prie VRM – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos;

PGT – priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba;

PK – policijos komisariatas;

RAAD – regiono aplinkos apsaugos departamentas;

ŠNP – šviesieji naftos produktai;

PSS – perspėjimo sirenomis sistema;

GPIS – gyventojų perspėjimo ir informavimo sistema;

RME – etanolis ir rapso metilo esteris;

RRME – riebiųjų rūgščių metilo esteris.

II SKYRIUS
INFORMACIJA APIE PAVOJINGĄJĮ OBJEKTĄ

2.1. Pavojingojo objekto apibūdinimas

AB „Klaipėdos nafta” Subačiaus naftos terminalas, įmonės kodas 110648893, įsikūręs adresu Kunčių k., Subačiaus sen., LT-40400, Kupiškio r. savivaldybės teritorijoje (išorės avarinio plano 2 priedas). Kontaktiniai telefonai: (8 459) 55 200, 8 659 18434, faks. (8 459) 55 431. El. paštas info@kn.lt. Subačiaus naftos terminalas yra AB „Klaipėdos nafta“ (įmonės adresas: Burių g. 19, LT-40402 Klaipėda) struktūrinis padalinys.

Pagrindinis Subačiaus naftos terminalo tikslas – saugoti, tvarkyti valstybės įmonei Lietuvos naftos produktų agentūrai patikėjimo teise priklausančias valstybės atsargas ir vesti jų kiekinę apskaitą. Užtikrinti laikomų produktų privalomų kokybės rodiklių bei standartų ar techninių sąlygų reikalavimus.

Subačiaus naftos terminalo teritorijoje sandėliuojami šviesieji naftos produktai (toliau ŠNP). Subačiaus naftos terminale yra galimybė sandėliuoti biopriedus (denatūruotą etanolį, etanolį ir rapso metilo esterį (toliau – RME). Subačiaus naftos terminale vykdoma didmeninė benzino (iš

talpyklos Nr. 94), dyzelino (iš talpyklų Nr. 97-106) bei denatūruoto ir nedenatūruoto etilo alkoholio (iš talpyklų Nr. 95 ir Nr. 96) krova į autocisternas. Naftos terminalas teikia ŠNP sandėliavimo ir krovos paslaugas AB „ORLEN Lietuva“ bei UAB „Kurana“ klientams.

Subačiaus naftos terminale vienu metu galima sandėliuoti: iki 192250 t dyzelino, iki 72800 t benzino, iki 3400 t denatūruoto ar nedenatūruoto etanolio, iki 27 t etanolio, skirto maišyti, iki 153 t RRME, iki 144 t dyzelinio krosnių kuro (naudojamas naftos terminalo katilinėje).

Benzinas gali būti sandėliuojamas: 6 talpyklose po 10 tūkst. kub. m ir 4 talpyklose po 2 tūkst. kub. m. Dyzelinas gali būti sandėliuojamas: 5 talpyklose po 10 tūkst. kub. m, 42 talpyklose po 5 tūkst. kub. m ir 10 talpyklų po 2 tūkst. kub. m. Denatūruotas ir nedenatūruotas etanolis gali būti sandėliuojamas dviejose 2000 kub. m talpyklose Nr. 95 ir Nr. 96. Etanolis, skirtas maišyti, autocisternų pakrovimo metu gali būti sandėliuojamas: vienoje 40 kub. m talpykloje. RRME gali būti sandėliuojamas vienoje 200 kub. m talpykloje. Dyzelinis krosnių kuras gali būti sandėliuojamas dviejose 100 kub. m talpyklose.

Šviesūs naftos produktai atvežami į objektą geležinkelio vagonais – cisternomis, iš jų technologiniais vamzdynais supumpuojami į talpyklas ir sandėliuojami nustatytą laiką, po kurio produktai išvežami iš objekto, supumpavus juos į automobilines ir geležinkelio cisternas.

Pagal Subačiaus naftos terminalo vienu metu galimus sandėliuoti pavojingų medžiagų kiekius objektas priskiriamas II kvalifikacinių kiekių lygiui (vadovaujantis pramoninių avarijų prevencijos, likvidavimo ir tyrimo nuostatais).

Subačiaus naftos terminalo teritorija užima 39,2661 ha plotą. Objektas yra 2 km atstumu į šiaurės vakarus nuo Subačiaus gyvenvietės (išorės avarinio plano 3 priedas). Pietinėje pusėje už 500 m terminalas ribojasi su Stračnių kaimu. Tarp šio kaimo ir Subačiaus naftos terminalo eina geležinkelio Šiauliai–Daugpilis trasa. Rytinėje pusėje ribojasi su Kunčių kaimu, šiaurinėje pusėje – su Akmenių kaimu. Už 1,5 km nuo objekto teritorijos nutiesta automagistralė Panevėžys–Daugpilis. 10 km spinduliu apie Subačiaus naftos terminalą gyvena apie 1800 gyventojų. Artimiausi objektai nuo Subačiaus naftos terminalo galimo avarijos židinio yra rytų kryptimi 3,0 km atstumu įsikūrusi Subačiaus konteinerinė degalinė ir pietų kryptimi už 2,0 km yra Subačiaus geležinkelio stotis.

Subačiaus naftos terminale dirba 30 darbuotojų, iš jų dieninėje pamainoje dirba 15–17, per išeigines ir naktinėje pamainoje 4–5 žmonės.

Naftos terminalo fizinės apsaugos paslaugą teikia Viešojo saugumo tarnyba (VST) prie Vidaus reikalų ministerijos (VRM).

2.2. Naftos produktų savybės

Naftos produktai priskiriami 1–3 kategorijos degiems skysčiams. Benzino pavojingumo frazė – H224 (ypač degus skystis), etanolio pavojingumo frazė – H225 (labai degus

skystis), dyzelinio kuro pavojingumo frazė H226 (degus skystis). Objekte esančių pavojingų medžiagų benzino, dyzelinio kuro ir etanolio sudėtyje esantys bei degimo proceso metu susidarantys ir išmetami į aplinkos orą cheminiai junginiai yra, anglies monoksidas, anglies dioksidas, lakūs organiniai junginiai, azoto oksidai, sieros dioksidas ir kietosios dalelės. Degimo metu gali išsiskirti didelis kiekis toksiškų dujų ir oro mišinys gali sprogti. Jei rezervuarai ar cisternos su naftos produktais yra veikiami ugnies, gali kilti sprogimo pavojus dėl padidėjusio slėgio rezervuarų viduje.

Pavojingos medžiagos – anglies monoksidas, anglies dioksidas, azoto oksidai bei gaisro metu išsiskiriantys dūmai – avarijos metu patekusios į aplinką keltų grėsmę darbuotojams ir šalia įmonės gyvenantiems bei dirbantiems žmonėms.

Anglies monoksidas – bespalvės, bekvapės, beskonės, degios ir labai toksiškos dujos. Liaudyje šios dujos žinomos kaip „smalkės“. Išsiskyrus šiai medžiagai, sumažėja žmogaus akių jautrumas, pažeidžiama koordinacija, todėl žmogus gali prarasti sąmonę, gali net ištikti mirtis.

Angliavandenilinės naftos dujos – bespalvės, degios, sprogios ir nuodingos dujos. Lengvai užsidega nuo kibirkščių ir ugnies. Dujos kaupiasi žemesnėse vietose, šuliniuose, rūsiuose. Dujų debesies kontakto su ugnimi ar kibirkštimi metu gali įvykti tūrinis sprogimas. Apsinuodijimo požymiai: jaudulys, galvos svaigimas, akių vyzdžių susitraukimai, pulso suretėjimas iki 40–50 kartų per min., pykinimas, seilėtekis, mieguistumas (pasireiškiantis per kelias valandas), galimas sąmonės netekimas.

Azoto oksidai – bespalvės ir praktiškai bekvapės dujos. Išsiskyrus šiai medžiagai, erzinama žmogaus gleivinė, pasireiškia dusinimas, bronchopneumonija, galimas plaučių paralyžius ar net mirtini atvejai.

Gaisro dūmai – kompleksinis įkaitinto oro, kietų ir skystų suspensijų, toksinių dujų, garų, aerozolių mišinys. Pastebėjus dūmus, reikėtų vengti eiti per juos. Dūmų sudėtis yra nenuspėjama, todėl žmogus gali užtrokšti dėl deguonies trūkumo ir apsinuodyti juose esančiais nuodingais aerozoliais. Apsinuodijimo požymiai: viršutinių kvėpavimo takų ir plaučių pabrinkimas, gerklų ir bronchų spazmai, depresinis poveikis centrinei nervų sistemai – kvėpavimo susilpnėjimas, padidintas jautrumas toksinams.

2.3. Galimi įvykiai pavojingame objekte

Vadovaujantis AB „Klaipėdos nafta“ generalinio direktoriaus 2016 m. birželio 3 d. įsakymu Nr. BV-104a „Informacija apie AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus kuro bazę ir taikomas prevencines priemones galimoms pramoninėms avarijoms likviduoti“, galima konstatuoti, konstatuoti, kad didžiausias pasekmes gali turėti šios avarijos:

1. Benzino išsiliejimas ir/arba gaisras 10000 kub. m talpos talpyklų parke.

2. Benzino išsiliejimas ir/arba gaisras 2000 kub. m talpos talpyklų parke.

3. Benzino išsiliejimas ir/arba gaisras geležinkelio estakadoje.

Avarijų, galinčių pakenkti žmonėms, aplinkai ir turtui, scenarijai aprašyti 1–3 lentelėse.

1 lentelė. Galimas avarijos scenarijus Nr. 1

ŠNP talpyklų parkas 10×10000 m^3. Benzino išsiliejimas, dėl korozijos poveikio plyšus 10000 m^3 talpos benzino talpyklai.	
Scenarijų aprašančios informacijos pobūdis	ŠNP talpyklų parkas 10×10000 m^3. Dėl paslėptos išorinės talpyklos korozijos prie talpyklos dugno ar suvirinimo siūlės defekto plyšta 10000 m^3 talpos benzino talpykla Nr.72. Išsilieja iki 10000 m^3 (7800 t) benzino. Talpyklų parkas apipylimuotas, suskirstytas į 6 aikšteles, kuriose yra viena arba dvi talpyklos. Talpykla Nr. 72 yra apipylimuotoje aikštelėje kartu su talpykla Nr.71. Apipylimuotoje aikštelėje išsilieja iki 4219 m^3 benzino (pylimo aukštis tarp gretimų aikštelių 1,3 m), likęs kiekis persipila per vidinį dviejų talpyklų pylimą ir pasklinda žole užsėtoje gretimoje dviejų talpyklų Nr. 74 ir Nr.73 aikštelėje. Abiejose aikštelėse pasklidęs benzinas skverbsis į gruntą (~10 %), likęs pasklis bendrame 5739 m^2 laisvame plote. Bendras benzino laisvas garavimo plotas 5739 m^2. Nuo išsiliejusio paviršiaus benzinas garuoja. Esant atviram ugnies šaltiniui arba kibirkščiai, susidaro garų-oro mišinio sprogimas ir gaisro židinys. Po 1 val. laisvojo garavimo sprogime gali dalyvauti 1,426 t benzino garų. Pagrindiniai pavojingi šios avarijos faktoriai tai šiluminis spinduliavimas gaisro metu, smūginė banga sprogimo atveju, kurie gali sukelti grandininę avariją, o taip pat benzino garų ir gaisro degimo produktų cheminė tarša.
Pavojingosios medžiagos identifikavimo numeris: CAS / JT	86290-81-5/1203
Išvaizda (agregatinė būsena, spalva, kvapas)	Skaidrus skystis su būdingu angliavandenilių kvapu
Poveikio būdai (įkvėpus, per sąlytį su oda ir akimis, prarijus)	Įkvėpus, prarijus, odos / akių kontaktas
Didelė pramoninė avarija	Dėl talpyklos plyšimo talpyklų parke išsilieja 7800 tonų benzino. Po 1 val. garavimo į atmosferą patenka 14256 kg benzino garų.
Maksimali galimo pavojaus zona	Numatoma pavojaus zona iki saugios teritorijos (erdvės), kurioje nedraudžiama būti žmonėms bei technikai (nesiimant avarijos likvidavimo veiksmų 1 valandą): Įvykus avarijai – 716 m (langų išdužimo riba sprogimo atveju); Kilus gaisrui – 390 m (pavojinga žmonėms be specialios aprangos); Cheminės taršos gaisro atveju – 929 m (pavojinga žmonėms būti

	šioje zonoje ilgiau kaip 30 min.).
Darbuotojų skaičius galimo pavojaus zonoje	Pavojingame objekte dieninėje pamainoje – 18–19; Kituose kaimyninėse įmonėse – pavojaus zonoje kitų įmonių nėra.
Aplinkinių gyventojų skaičius galimo pavojaus zonoje	Iki 12 žmonių. Įvykus sprogimui, arčiausiai naftos terminalo esančiose trijose pavienėse sodybose nuo sprogimo gali išdužti langų stiklai, žmonės gali būti sužaloti stiklo šukėmis.
Grandininės reakcijos efektas	Nesiimant avarijos likvidavimo darbų 1 valandą galimi šie grandininių avarijų vystymosi scenarijai: a) Benzino garų-oro mišinio sprogimas atviroje aplinkoje → smūginės bangos sugriautos kelios gretimos talpyklos → išsiliejusios medžiagos gaisras įvykus pirminiam garų sprogimui → gaisro židinių išplitimas gretimose ŠNP talpyklų parkų (10×10000 m^3) ir (42×5000 m^3) sekcijose → garų-oro mišinio sprogimai nepažeistose talpyklose, atsidūrusiuose gaisro židinyje → degančių produktų persipylimas iš talpyklų parko ir laisvas tekėjimas nuolydžio kryptimi link Lėvens upės. b) Benzino garų-oro mišinio pliūpsnis ir gaisras atviroje aplinkoje → išsiliejusios medžiagos gaisras apsemtose talpyklų parko sekcijose → garų-oro mišinio sprogimai nepažeistose talpyklose, atsidūrusiuose gaisro židinyje → degančių produktų persipylimas iš talpyklų parko ir laisvas tekėjimas nuolydžio kryptimi link Lėvens upės.
Individualiosios apsaugos priemonės avarijos likvidavimo metu	Pavojaus zonoje – naudoti tinkamus kvėpavimo aparatus, izoliuojančias dujokaukes ir izoliuojančius apsauginius rūbus.
Gaisrų gesinimo ir avarijų likvidavimo priemonės	Milteliai, putos, inertinės dujos, vandens garai. Izoliavus išsiliejimo paviršių nuo garavimo, saugiai perpumpuoti išsiliejusį produktą į laisvą talpyklą.
Galimi pavojai	Benzinas yra ypač lengvai užsidegantis skystis, kuris aplinkos temperatūroje gali suformuoti sprogius oro/angliavandenilių garų mišinius. Garai dirgina odą, akis ir kvėpavimo organus. Benzine gali būti iki 5 % tūrio benzeno, kuris klasifikuojamas kaip 2-os kategorijos kancerogenas, todėl ilgalaikis poveikis gali sukelti vėžį, anemiją, leukemiją ir kitas ligas. Įkvėpti produkto garai gali sukelti mieguistumą ir svaigulį. Toksiškas vandens organizmams. Gali sukelti ilgalaikius nepageidautinus poveikius vandens aplinkai. Egzistuoja rizika užteršti dirvožemį ir gruntinius vandenis.
Pirmosios pagalbos priemonės	Įkvėpus garų nukentėjusįjį nedelsiant išvesti į gryną orą ir suteikti medicininę pagalbą. Praradusius sąmonę, paguldyti. Stebėti kvėpavimą ir širdies ritmą. Jei žmogus nekvėpuoja, daryti dirbtinį kvėpavimą. Esant būtinybei, daryti širdies masažą. Jei simptomai nepraeina, kuo skubiau kviesti gydytoją.

	Patekus ant odos, odą gausiai plauti vandeniu su muilu. Jei oda parausta ar skauda, kreiptis į gydytoją. Patekus į akis, plačiai atmerktas akis gerai praplauti vandeniu, taip pat po vokais. Kreiptis į gydytoją, jei atsiranda paraudimas ar skausmas. Patekus į burną, gerai išskalauti vandeniu. Prarijus didesnį kiekį nebandyti sukelti vėmimo, o kreiptis į gydytoją.
Aplinkos taršos prevencinės priemonės	Stengtis sustabdyti produkto išsipylimą ir užkirsti kelią jo pasklidimui į aplinką. Surinkti išsiliejusį benziną iki jam patenkant į kanalizaciją, žemę, gruntinius vandenis. Nedideli produkto kiekiai gali būti surinkti naudojant sorbentus. Dideli išsipylusio produkto kiekiai, kurių neįmanoma operatyviai surinkti, turėtų būti užpilti putomis, siekiant sumažinti benzino garavimą ir užsidegimo riziką. Produktui išsiliejus ant vandens, jo plitimą stabdyti naudojant tinkamus barjerus, absorbuojančias rankoves, bonines užtvaras.

2 lentelė. Galimas avarijos scenarijus Nr. 2

ŠNP talpyklų parkas 14×2000 m^3. Benzino išsiliejimas, dėl korozijos poveikio plyšus 2000 m^3 talpos benzino talpyklai.	
Scenarijų aprašančios informacijos pobūdis	ŠNP talpyklų parkas 14×2000 m^3. Dėl paslėptos išorinės talpyklos korozijos prie talpyklos dugno ar suvirinimo siūlės defekto plyšta 2000 m^3 talpos benzino talpykla Nr.95. Išsilieja iki 2000 m^3 (1500 t) benzino. Talpyklų parkas apipylimuotas, suskirstytas į 3 aikšteles, kuriose yra 4 benzino, 6 ir 4 dyzelino talpyklos. Avarija įvyksta keturių talpyklų Nr. 93-96 aikštelėje. Apipylimuotoje aikštelėje išsilieja iki 2000 m^3 benzino (pylimo aukštis tarp aikštelių 0,8 m). Aikštelėje pasklidęs benzinas skverbsis į gruntą (~10 %), likęs pasklis bendrame 1676 m^2 laisvame plote. Bendras benzino laisvas garavimo plotas 1676 m^2. Nuo išsiliejusio paviršiaus benzinas garuoja. Esant atviram ugnies šaltiniui arba kibirkščiai, susidaro garų-oro mišinio sprogimas ir gaisro židinys. Po 1 val. laisvojo garavimo sprogime gali dalyvauti 0,417 t benzino garų. Pagrindiniai pavojingi šios avarijos faktoriai tai šiluminis spinduliavimas gaisro metu, smūginė banga sprogimo atveju, kurie gali sukelti grandininę avariją, o taip pat benzino garų ir gaisro degimo produktų cheminė tarša.
Pavojingosios medžiagos identifikavimo numeris: CAS / JT	86290-81-5/1203
Išvaizda (agregatinė būsena, spalva, kvapas)	Skaidrus skystis su būdingu angliavandenilių kvapu
Poveikio būdai (įkvėpus, per	Įkvėpus, prarijus, odos / akių kontaktas

sąlytį su oda ir akimis, prarijus)	
Didelė pramoninė avarija	Dėl talpyklos plyšimo talpyklų parke išsilieja 1500 tonų benzino. Po 1 val. garavimo į atmosferą patenka 4170 kg benzino garų.
Maksimali galimo pavojaus zona	Numatoma pavojaus zona iki saugios teritorijos (erdvės), kurioje nedraudžiama būti žmonėms bei technikai (nesiimant avarijos likvidavimo veiksmų 1 valandą): Įvykus avarijai – 639 m (langų išdužimo riba sprogimo atveju); Kilus gaisrui – 330 m (pavojinga žmonėms be specialios aprangos); Cheminės taršos gaisro atveju – 486 m (pavojinga žmonėms būti šioje zonoje ilgiau kaip 30 min.).
Darbuotojų skaičius galimo pavojaus zonoje	Pavojingame objekte dieninėje pamainoje – 18–19; Kituose kaimyninėse įmonėse – pavojaus zonoje kitų įmonių nėra.
Aplinkinių gyventojų skaičius galimo pavojaus zonoje	Iki 4 žmonių. Dėl šio sprogimo gali išdužti langai vienoje gyvenamojoje sodyboje esančioje 628 metrų atstumu šiaurės-rytų kryptimi nuo sprogimo židinio.
Grandininės reakcijos efektas	Nesiimant avarijos likvidavimo darbų 1 valandą galimi šie grandininių avarijų vystymosi scenarijai: a) Benzino garų-oro mišinio sprogimas atviroje aplinkoje → smūginės bangos sugriautos kelios gretimos talpyklos → išsiliejusios medžiagos gaisras įvykus pirminiam garų sprogimui → gaisro židinių išplitimas gretimoje ŠNP talpyklų parko (14×2000 m^3) sekcijoje → garų-oro mišinio sprogimai nepažeistose talpyklose, atsidūrusiuose gaisro židinyje → degančių produktų persipylimas iš talpyklų parko ir laisvas tekėjimas nuolydžio kryptimi link ŠNP išdavimo į benzinvežius aikštelės ir teritorijos pakraštyje esančio melioracijos griovio. b) Benzino garų-oro mišinio pliūpsnis ir gaisras atviroje aplinkoje → išsiliejusios medžiagos gaisras apsemtose talpyklų parko sekcijose → garų-oro mišinio sprogimai nepažeistose talpyklose, atsidūrusiuose gaisro židinyje → degančių produktų persipylimas iš talpyklų parko ir laisvas tekėjimas nuolydžio kryptimi link ŠNP išdavimo į benzinvežius aikštelės ir teritorijos pakraštyje esančio melioracijos griovio.
Individualiosios apsaugos priemonės avarijos likvidavimo metu	Pavojaus zonoje – naudoti tinkamus kvėpavimo aparatus, izoliuojančias dujokaukes ir izoliuojančius apsauginius rūbus.
Gaisrų gesinimo ir avarijų likvidavimo priemonės	Milteliai, putos. Izoliavus išsiliejimo paviršių nuo garavimo, saugiai perpumpuoti išsiliejusį produktą į laisvą talpyklą.
Galimi pavojai	Benzinas yra ypač lengvai užsidegantis skystis, kuris aplinkos temperatūroje gali suformuoti sprogius oro/angliavandenilių garų mišinius. Garai dirgina odą, akis ir kvėpavimo organus. Benzine gali būti

	iki 5 % tūrio benzeno, kuris klasifikuojamas kaip 2-os kategorijos kancerogenas, todėl ilgalaikis poveikis gali sukelti vėžį, anemiją, leukemiją ir kitas ligas. Įkvėpti produkto garai gali sukelti mieguistumą ir svaigulį. Toksiškas vandens organizmams. Gali sukelti ilgalaikius nepageidautinus poveikius vandens aplinkai. Egzistuoja rizika užteršti dirvožemį ir gruntinius vandenis.
Pirmosios pagalbos priemonės	Įkvėpus garų nukentėjusįjį nedelsiant išvesti į gryną orą ir suteikti medicininę pagalbą. Praradusius sąmonę, paguldyti. Stebėti kvėpavimą ir širdies ritmą. Jei žmogus nekvėpuoja, daryti dirbtinį kvėpavimą. Esant būtinybei, daryti širdies masažą. Jei simptomai nepraeina, kuo skubiau kviesti gydytoją. Patekus ant odos, odą gausiai plauti vandeniu su muilu. Jei oda parausta ar skauda, kreiptis į gydytoją. Patekus į akis, plačiai atmerktas akis gerai praplauti vandeniu, taip pat po vokais. Kreiptis į gydytoją, jei atsiranda paraudimas ar skausmas. Patekus į burną, gerai išskalauti vandeniu. Prarijus didesnį kiekį nebandyti sukelti vėmimo, o kreiptis į gydytoją.
Aplinkos taršos prevencinės priemonės	Stengtis sustabdyti produkto išsipylimą ir užkirsti kelią jo pasklidimui į aplinką. Surinkti išsiliejusį benziną iki jam patenkant į kanalizaciją, žemę, gruntinius vandenis. Nedideli produkto kiekiai gali būti surinkti naudojant smėlį ar kitą tinkamą inertinę absorbuojančią medžiagą. Dideli išsipylusio produkto kiekiai, kurių neįmanoma operatyviai surinkti, turėtų būti užpilti putomis, siekiant sumažinti benzino garavimą ir užsidegimo riziką. Produktui išsiliejus ant vandens, jo plitimą stabdyti naudojant tinkamus barjerus, absorbuojančias rankoves, bonines užtvaras.

3 lentelė. Galimas avarijos scenarijus Nr. 3

Geležinkelio ŠNP iškrovimo-pakrovimo estakada. Benzino išsiliejimas mechaniškai pažeidus geležinkelio cisternos apatinio išpylimo atvamzdį.	
Scenarijų aprašančios informacijos pobūdis	Geležinkelio ŠNP iškrovimo-pakrovimo estakada. Vykdant benzino iškrovimą iš geležinkelio cisternų, dėl 75 m^3 cisternos apatinio išpylimo atvamzdžio mechaninio pažeidimo atsijungia apatinio išpylimo įrenginio produkto priėmimo atvamzdis. Benzinas (71 m^3 arba 52,9 t) išsilieja ant estakados pagrindo (betono). Nuo betono paviršiaus (iki 1200 m^2 ploto) vyksta benzino garavimas. Estakadoje įrengti šuliniai, kuriais avarinio išsiliejimo atveju produktas pateks į požeminę avarinę talpą (60 m^3). Kita dalis (11 m^3) liks estakadoje. Esant atviram ugnies šaltiniui (rūkymo atveju) arba kibirkščiai, susidaro: a) gaisro židinys; b) garų-oro mišinio sprogimas. Po 1 val. laisvojo garavimo sprogime gali dalyvauti 0,298 t benzino garų. Šios avarijos atveju galimas grandininis avarijos plitimas gaisro metu užsiliepsnojus šalia stovinčiai cisternai. Pagrindiniai pavojingi šios avarijos faktoriai tai šiluminis spinduliavimas gaisro metu bei smūginė banga sprogimo atveju.
Pavojingosios medžiagos identifikavimo numeris:	86290-81-5/1203

CAS / JT	
Išvaizda (agregatinė būsena, spalva, kvapas)	Skaidrus skystis su būdingu angliavandenilių kvapu
Poveikio būdai (įkvėpus, per sąlytį su oda ir akimis, prarijus)	Įkvėpus, prarijus, odos / akių kontaktas
Didelė pramoninė avarija	Dėl geležinkelio cisternos apatinio išpylimo atvamzdžio mechaninio pažeidimo geležinkelio estakadoje išsilieja 52,9 tonos benzino. Po 1 val. garavimo į atmosferą patenka 2980,8 kg benzino garų.
Maksimali galimo pavojaus zona	Numatoma pavojaus zona iki saugios teritorijos (erdvės), kurioje nedraudžiama būti žmonėms bei technikai (nesiimant avarijos likvidavimo veiksmų 1 valandą): Įvykus avarijai – 428 m (langų išdužimo riba sprogimo atveju); Kilus gaisrui – 184 m (pavojinga žmonėms be specialios aprangos); Cheminės taršos gaisro atveju – 408 m (pavojinga žmonėms būti šioje zonoje ilgiau kaip 30 min.).
Darbuotojų skaičius galimo pavojaus zonoje	Pavojingame objekte dieninėje pamainoje – 18-19; Kituose kaimyninėse įmonėse – pavojaus zonoje kitų įmonių nėra.
Aplinkinių gyventojų skaičius galimo pavojaus zonoje	Įvykus šiai avarijai aplinkiniai gyventojai nenukentės.
Grandininės reakcijos efektas	Nesiimant avarijos likvidavimo darbų 1 valandą galimi šie grandininių avarijų vystymosi scenarijai: a) Benzino garų-oro mišinio sprogimas atviroje aplinkoje → smūginės bangos apversta artimiausia cisterna ir sugriauta ŠNP siurblinė → išsiliejusios medžiagos gaisras įvykus pirminiam garų sprogimui → gaisro židinių išplitimas ŠNP siurblinėje ir geležinkelio estakadoje, užsiliepsnojant cisternoms, atsidūrusioms gaisro židinyje. b) Benzino garų-oro mišinio pliūpsnis ir gaisras atviroje aplinkoje → gaisro židinių išplitimas geležinkelio estakadoje, užsiliepsnojant cisternoms, atsidūrusioms gaisro židinyje → gaisro židinio plitimas ŠNP siurblinėje.
Individualiosios apsaugos priemonės avarijos likvidavimo metu	Pavojaus zonoje – naudoti tinkamus kvėpavimo aparatus, izoliuojančias dujokaukes ir izoliuojančius apsauginius rūbus.
Gaisrų gesinimo ir avarijų likvidavimo priemonės	Geležinkelio estakadoje yra įrengta geležinkelio cisternų gesinimo putomis sistema. Išsiliejusį benziną surinkti į požeminę avarinę talpą (60 m^3). Perteklinį išsiliejusio produkto kiekį perpumpuoti į laisvas talpyklas. Įvykus gaisrui geležinkelio sąstatą elektrine gerve išvilkti iš geležinkelio estakados.
Galimi pavojai	Įvertinant cisternos konstrukciją, gaisro plitimas įmanomas tik tuo atveju jei gretimoje geležinkelio cisternoje esantis benzinas įkais iki temperatūros, kai benzino tūris viršys cisternos geometrinį tūrį. Tokiu atveju cisterna sprogs ir užsiliepsnos benzinas. Vadovaujantis

	atliktais skaičiavimais, galima teigti, kad įvykus benzino gaisrui pagal trečią avarinės situacijos scenarijų, cisternos gali sprogti. Sprogimas įvyks praėjus 20 min. nuo gaisro pradžios. Benzinas yra ypač lengvai užsidegantis skystis, kuris aplinkos temperatūroje gali suformuoti sprogius oro/angliavandenilių garų mišinius. Garai dirgina odą, akis ir kvėpavimo organus. Benzine gali būti iki 5 % tūrio benzeno, kuris klasifikuojamas kaip 2-os kategorijos kancerogenas, todėl ilgalaikis poveikis gali sukelti vėžį, anemiją, leukemiją ir kitas ligas. Įkvėpti produkto garai gali sukelti mieguistumą ir svaigulį. Toksiškas vandens organizmams. Gali sukelti ilgalaikius nepageidautinus poveikius vandens aplinkai. Egzistuoja rizika užteršti dirvožemį ir gruntinius vandenis.
Pirmosios pagalbos priemonės	Įkvėpus garų nukentėjusįjį nedelsiant išvesti į gryną orą ir suteikti medicininę pagalbą. Praradusius sąmonę, paguldyti. Stebėti kvėpavimą ir širdies ritmą. Jei žmogus nekvėpuoja, daryti dirbtinį kvėpavimą. Esant būtinybei, daryti širdies masažą. Jei simptomai nepraeina, kuo skubiau kviesti gydytoją. Patekus ant odos, odą gausiai plauti vandeniu su muilu. Jei oda parausta ar skauda, kreiptis į gydytoją. Patekus į akis, plačiai atmerktas akis gerai praplauti vandeniu, taip pat po vokais. Kreiptis į gydytoją, jei atsiranda paraudimas ar skausmas. Patekus į burną, gerai išskalauti vandeniu. Prarijus didesnį kiekį nebandyti sukelti vėmimo, o kreiptis į gydytoją.
Aplinkos taršos prevencinės priemonės	Stengtis sustabdyti produkto išsipylimą ir užkirsti kelią jo pasklidimui į aplinką. Surinkti išsiliejusį benziną iki jam patenkant į kanalizaciją, žemę, gruntinius vandenis. Nedideli produkto kiekiai gali būti surinkti naudojant smėlį ar sorbentus. Dideli išsipylusio produkto kiekiai, kurių neįmanoma operatyviai surinkti, turėtų būti užpilti putomis, siekiant sumažinti benzino garavimą ir užsidegimo riziką. Produktui išsiliejus ant vandens, jo plitimą stabdyti naudojant tinkamus barjerus, absorbuojančias rankoves, bonines užtvaras.

Naftos produktų išsiliejimo atveju avarijos padariniai nepasklistų už Subačiaus naftos terminalo teritorijos ribų.

Didžiausios avarijos (1-o scenarijaus atveju) sprogimo banga (išorės avarinio plano 4 priedas) gali išdaužti langus 716 m spinduliu, 390 m spinduliu nuo gaisro židinio esantys žmonės gali apsinuodyti degimo produktais (NO). Nesiimant avarijos likvidavimo darbų 1 valandą galimi šie grandininių avarijų vystymosi scenarijai:

1. Benzino garų-oro mišinio sprogimas atviroje aplinkoje → smūginės bangos sugriautos gretimos talpyklos → išsiliejusios medžiagos gaisras įvykus pirminiam garų sprogimui → gaisro židinių išplitimas ŠNP talpyklų parke (10×10000 kub. m) ir (42×5000 kub. m) → garų-

oro mišinio sprogimai, sprogimai atsidūrusiu gaisro židinyje talpyklų → degančių produktų persipylimas iš talpyklų parko ir laisvas tekėjimas nuolydžio kryptimi link Lėvens upės.

2. Benzino garų-oro mišinio pliūpsnis ir gaisras atviroje aplinkoje → išsiliejusios medžiagos gaisras apsemtose talpyklų parko apipylimavimuose → sprogimai talpyklų atsidūrusių gaisro židinyje → degančių produktų persipylimas iš talpyklų parko ir laisvas tekėjimas nuolydžio kryptimi link Lėvens upės.

3. Be to, gaisro ir sprogimo metu susidaro dūmai, kuriais ilgiau būnant dūmų zonoje gali apsinuodyti į pavojaus zoną patekę žmonės.

Gaisro atveju visuomet įmanomas antrinių gaisro židinių susiformavimas bei gaisro fronto judėjimas, tačiau šis procesas yra nepalyginamai lėtesnis nei sprogimo atveju.

III SKYRIUS
PLANO AKTYVINIMAS IR ATŠAUKIMAS

AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminale įvykus didelei avarijai ir padariniams išplitus už objekto ribų Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje, nedelsiant valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, ūkio subjektai bei gyventojai pradeda vykdyti veiksmus ir procedūras numatytus Subačiaus naftos terminalo išorės avariniame ir Kupiškio rajono savivaldybės ekstremalių situacijų valdymo planuose.

Kupiškio rajono savivaldybės administracijos atsakingų asmenų, kurie vadovautų veiksmams už pavojingojo objekto ribų ir juos koordinuotų, pavardės bei kontaktiniai duomenys pateikti 4 lentelėje, o AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminalo atsakingų asmenų už ryšius su savivaldybe ir spec. tarnybomis – 5 lentelėje.

4 lentelė

Vardas, pavardė	Darbo tel.	Mobilus tel.	Fakso Nr.	El. paštas
1. Savivaldybės administracijos direktorius, ESK pirmininkas				
Kęstutis Jakštas	(8 459) 35 503	8 610 43953	(8 459) 35 510	kestutis.jakstas@kupiskis.lt
2. Savivaldybės administracijos vyr. civilinės saugos specialistė, ESK narė				
Raimonda Simanavičiūtė	(8 459) 35 493	8 686 55182	–	raimonda.simanaviciute@kupiskis.lt

5 lentelė

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Pareigos	Telefono Nr.	Mob. tel. Nr.	Fakso Nr.
1.	Arnoldas Būga	Subačiaus naftos terminalo vadovas	8459 55200	8659 18434	8459 55431
Nesant objekte naftos terminalo vadovo Arnoldo Būgos šias funkcijas atlieka:					
2.	Mindaugas Zabarskas	Naftos produktų skyriaus vadovas	8459 55200	868610232	8459 55431

IV SKYRIUS
PERSPĖJIMO IR INFORMAVIMO APIE DIDELĘ PRAMONINĘ AVARIJĄ ORGANIZAVIMAS

4.1. AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminalo atsakingų darbuotojų veiksmai, įvykus avarijai

AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminale įvykus avarijai, objekto atsakingi darbuotojai nedelsiant pradeda vykdyti veiksmus ir procedūras numatytus Subačiaus naftos terminalo vidaus avariniame plane: objekto darbuotojas pirmasis pastebėjęs avariją nedelsiant nuspaudžia artimiausią gaisro pavojaus signalą ir praneša pamainos krovos vadovui-ugniagesiui mobiliojo arba vietinio ryšio tel. 8 612 56 699, (8 459) 55 200 (išorės avarinio plano 5 priedas). Budinčios pamainos krovos vadovas-ugniagesys, gavęs pranešimą apie avariją nurodo įjungti pavojaus sireną, informuoja bendrąjį pagalbos centrą telefonu 112 ir praneša viešojo saugumo tarnybai. Bendrojo pagalbos centro operatoriai informuoja priešgaisrines, policijos ir greitosios medicinos pagalbos pajėgas. Po to ši informacija perduodama pagal Pranešimo apie avariją schemą (vidaus avarinio plano 7 priedas), valstybinės priežiūros ir kontrolės institucijoms, gretimai esantiems objektams ir gyventojams, Kupiškio rajono savivaldybės administracijai ir Subačiaus seniūnijos seniūnui bei Panevėžio rajono savivaldybės administracijai ir Karsakiškio seniūnijos seniūnui.

Pranešimo apie avariją turinyje nurodoma:

1. Kas atsitiko – išsiliejimas, sprogimas, gaisras ar kita.
2. Kur atsitiko.
3. Kada atsitiko – data ir laikas.
4. Su avarija susijusios pavojingosios medžiagos jų kiekiai.
5. Nukentėjusiųjų skaičius.
6. Turimi avarijos padarinių gyventojams ir aplinkai vertinimo duomenys.
7. Prognozuojama avarijos plitimo teritorija ir poveikis objekte ir už jos ribų.
8. Kas pranešė.

4.2. Savivaldybės administracijos direktoriaus įgalioto civilinės saugos sistemos subjekto struktūrinio padalinio ar darbuotojo veiksmai gavus Subačiaus naftos terminalo pranešimą apie įvykusią avariją

Gavęs pranešimą apie įvykusią avariją AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminale, Savivaldybės administracijos vyriausiasis civilinės saugos specialistas privalo:

1. patikrinti gautos informacijos tikrumą (perskambinti Subačiaus naftos terminalo atsakingam darbuotojui);

2. patikslinti avarijos pobūdį, mastą, vietą, laiką, avarijos priežastis ir aplinkybes, ar yra nukentėjusių;

3. patikslinti, kokių veiksmų ir priemonių reikia imtis siekiant apsaugoti aplinkinius gyventojus;

4. gautą ir apibendrintą informaciją apie avariją perduoda Savivaldybės administracijos direktoriui;

5. gavęs Savivaldybės administracijos direktoriaus nurodymą, sukviečia Savivaldybės ESK ir ES OC;

6. gavęs Savivaldybės administracijos direktoriaus ar Savivaldybės ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo nurodymą perspėti gyventojus, gyvenančius 700 m spinduliu nuo avarijos židinio už pavojingojo objekto ribų , per PSS ir GPIS:

6.1. priimti Savivaldybės administracijos direktoriaus arba Savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų vadovo pasirašytą pranešimą apie įvykį ir trumpojo perspėjimo pranešimo tekstą;

6.2. perspėti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento SKS budinčios pamainos vyriausiąjį arba vyresnįjį specialistą ir APGV struktūrinį padalinį arba darbuotoją, atsakingą už perspėjimą;

6.3. pranešimą apie įvykį pateikti:

6.3.1. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento SKS budinčios pamainos vyriausiajam arba vyresniajam specialistui, kuris nurodytu laiku privalo pranešimą apie įvykį paskelbti per LRT;

6.3.2. APGV struktūrinio padalinio darbuotojui, atsakingam už perspėjimą, kuris privalo pranešimą apie įvykį pateikti regioniniam transliuotojui;

6.3.3. vietiniam (-s) transliuotojui (-ams) ir (ar) regioniniam transliuotojui, veikiančiam savivaldybės teritorijoje, nurodyti laiką, kada šis pranešimas privalo būti skelbiamas gyventojams;

6.3.4. perduoti trumpąjį perspėjimo pranešimą, kurio perdavimo per GPIS pradžia turi sutapti su sirenų jungimo laiku. Pranešimas kartojamas 5 kartus. Pauzės tarp pranešimų trukmė – 1 min.;

6.3.5. organizuoti vietinio valdymo sirenų įjungimą ir (ar) pasiuntinių išsiuntimą nurodytu laiku;

6.3.6. esant galimybei kontroliuoti PSS ir GPIS veikimą;

6.3.7. informuoti nurodymus davusius asmenis apie nurodymų įvykdymą;

6.3.8. įrašyti darbo žurnale gautus nurodymus ir aprašyti atliktus veiksmus.

7. Savivaldybės administracijos vyriausiasis civilinės saugos specialistas, atsakingas už perspėjimą, įsitikinęs, kad dėl techninių priežasčių neveikia Savivaldybės GPIS valdymo darbo

vieta arba negalima prisijungti prie GPIS serverio, privalo vykdyti veiksmus aprašytus savivaldybės ekstremalių situacijų valdymo plano III skyriuje.

4.3. Savivaldybės administracijos vyriausiojo civilinės saugos specialisto veiksmai gavus apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos struktūrinio padalinio darbuotojo, Savivaldybės administracijos direktoriaus ar Savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro vadovo nurodymą

Savivaldybės administracijos vyriausiasis civilinės saugos specialistas, atsakingas už perspėjimą, gavęs nurodymą perspėti gyventojus ir civilinės saugos sistemos subjektus per PSS ir GPIS privalo:

1) patikslinti sirenų įjungimo laiką;

2) priimti pranešimą apie įvykį;

3) informuoti Savivaldybės administracijos direktorių apie gautus nurodymus perspėti ir informuoti gyventojus ir civilinės saugos sistemos subjektus (išorės avarinio plano 1 priedas);

4) perspėti savivaldybės lygio suinteresuotus civilinės saugos sistemos subjektus;

5) pateikti vietiniam (-s) transliuotojui (-ams) ir (ar) regioniniam transliuotojui, esančiam savivaldybės teritorijoje, pranešimą apie įvykį ir nurodyti laiką, kada šis pranešimas privalo būti skelbiamas gyventojams;

6) organizuoti vietinio ir centralizuoto valdymo sirenų įjungimą ir (ar) pasiuntinių išsiuntimą nurodytu laiku;

7) esant galimybei kontroliuoti PSS ir GPIS veikimą;

8) informuoti nurodymą davusį asmenį apie nurodymų įvykdymą;

9) įrašyti darbo žurnale gautus nurodymus ir aprašyti atliktus veiksmus.

Savivaldybės administracijos vyriausiasis civilinės saugos specialistas, atsakingas už perspėjimą, įsitikinęs, kad dėl techninių priežasčių neveikia Savivaldybės GPIS valdymo darbo vieta arba negalima prisijungti prie GPIS serverio, privalo vykdyti veiksmus aprašytus savivaldybės ekstremalių situacijų valdymo plano III skyriuje.

V SKYRIUS
INFORMACIJOS APIE DIDELĘ PRAMONINĘ AVARIJĄ TEIKIMO TVARKA

Kupiškio rajono savivaldybės administracijoje už informacijos apie avariją pavojingame objekte priėmimą ir teikimą PAGD prie VRM ir kitoms suinteresuotoms institucijoms, kai nėra paskelbta ekstremalioji situacija ir nėra sušauktas ekstremalių situacijų operacijų centras, atsakingas vyriausiasis civilinės saugos specialistas.

Paskelbus ekstremaliąją situaciją už informacijos teikimą ir priėmimą atsakinga ekstremaliųjų situacijų operacijų centro Informacijos valdymo ir elektroninių ryšių organizavimo ir palaikymo, visuomenės informavimo grupė.

Informacija teikiama Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos tel. (8 5) 271 7511, mob. tel. 8 610 02 359, el. p.: sks@vpgt.lt, ems@vpgt.lt, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Panevėžio priešgaisrinės gelbėjimo valdybos Pajėgų valdymo skyriaus budinčiai pamainai tel. 8 707 69 682, 8 707 69683, mob. 8 686 62434, panevezys.pvs@vpgt.lt.

Informacija apie susidariusią ekstremaliąją situaciją Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos teikiama vadovaujantis Keitimosi informacija apie įvykį, ekstremalųjį įvykį ar ekstremaliąją situaciją ir duomenų teikimo apie ekstremaliosios situacijos padarinius tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2007 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. 1V-114 „Dėl Keitimosi informacija apie įvykį, ekstremalųjį įvykį ar ekstremaliąją situaciją ir duomenų teikimo apie ekstremaliosios situacijos padarinius tvarkos aprašo patvirtinimo“, ir pateikiama ne tik telefonu anksčiau nurodytais kontaktais, bet ir elektroniniu paštu ar faksu užpildžius šias pranešimų formas:

Forma ES-1 teikiamas pirminis pranešimas apie susidariusią ekstremaliąją situaciją. Šis pranešimas perduodamas kiek galima greičiau nuo ekstremaliosios situacijos susidarymo pradžios, bet ne vėliau kaip per 2 valandas nuo gelbėjimo darbų pradžios. Teikiant pranešimą apie paskelbtą ekstremaliąją situaciją, pridedama įsakymo dėl ekstremaliosios situacijos paskelbimo kopija arba nurodoma Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo data ir numeris;

Forma ES-2 teikiamas pranešimas apie atliekamus gelbėjimo darbus, ekstremaliosios situacijos eigą. Šis pranešimas teikiamas kas 4 valandas nuo pirminio pranešimo apie susidariusią ekstremaliąją situaciją pateikimo;

Forma ES-3 teikiamas pranešimas apie ekstremaliosios situacijos likvidavimą. Šis pranešimas teikiamas pašalinus ekstremaliosios situacijos padarinius.

Jeigu informacija apie susidariusią ekstremaliąją situaciją išsamiai pateikta formoje ES-1, o ekstremaliosios situacijos vietoje padėtis nesikeičia, forma ES-2 nepildoma. Informacija apie įvykį, gresiantį ar įvykusį ekstremalųjį įvykį ir gresiančią ekstremaliąją situaciją Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui teikiama telefonu, faksu arba elektroniniu paštu, formos nepildomos.

Informacijos gavimo ir perdavimo organizavimas aprašytas Kupiškio rajono savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plane.

VI SKYRIUS
AVARIJŲ LIKVIDAVIMO VEIKSMŲ ORGANIZAVIMAS IR KOORDINAVIMAS

Pagal Ekstremaliųjų įvykių kriterijų sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. kovo 9 d. nutarimu Nr. 241 „Dėl Ekstremaliųjų įvykių kriterijų sąrašo patvirtinimo“ IV skyriaus 16.1 punktą, kilęs gamtinis, techninis, ekologinis ar socialinis įvykis pavojingame ar valstybinės reikšmės objekte yra skaitomas ekstremaliuoju įvykiu.

Savivaldybės administracijos direktorius, gavęs pranešimą apie avariją, duoda vyriausiajam civilinės saugos specialistui nurodymą sukviesti Savivaldybės ESK narius, kurie išanalizuoja gautą pranešimą, įvertina situaciją, nustato pavojingumo laipsnį gyventojams, turtui ir aplinkai, prognozuojamas pasekmes bei teikia Savivaldybės administracijos direktoriui pasiūlymą dėl savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo.

Savivaldybės administracijos direktorius, atsižvelgdamas į ESK siūlymą, įsakymu skelbia savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją, sušaukiamas ES OC. Veiksmai Savivaldybės lygiu koordinuojami ir pajėgoms vadovaujama per Savivaldybės operacijų centrą.

6.1. Išteklių, būtinų išorės avariniam planui įgyvendinti, koordinavimas

Kai naudojami Savivaldybės materialiniai ištekliai, veiksmų koordinavimą ir vadovavimą pajėgoms atlieka Savivaldybės ESK siūlymu ir administracijos direktoriaus įsakymu paskirtas Savivaldybės ekstremaliosios situacijos operacijų vadovas.

Jeigu ekstremalioji situacija apima ne daugiau kaip tris gretimas savivaldybes, savivaldybių ekstremaliosios situacijos operacijų vadovai visus veiksmus derina tarpusavyje, priimami kolegialūs sprendimai, tačiau galutinio sprendimo dėl bendrų darbų koordinavimo teisę turi savivaldybės, kurioje yra ekstremaliosios situacijos židinys, ekstremaliosios situacijos operacijų vadovas.

Ekstremaliųjų situacijų atvejais ūkio subjektai ir kitos įstaigos teikia jiems nuosavybės teise priklausančius materialinius išteklius, kai gelbėjimo darbų vadovo arba Savivaldybės ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo žinioje ir Lietuvos valstybės rezerve esančių materialinių išteklių nepakanka.

Ekstremaliosios situacijos atveju Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus reikalavimu ūkio subjektai ir ūkininkai, su kuriais pagal Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo nuostatas sudarytos Savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plane nurodytų užduočių vykdymo sutartys, teikia materialinius išteklius į gelbėjimo darbų vadovo ar ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo nurodytą vietą.

Neatidėliotinais atvejais, kai kyla didelis pavojus gyventojų gyvybei, sveikatai, aplinkai ar turtui, Savivaldybės administracijos direktoriaus rašytiniu reikalavimu turimus

materialinius išteklius gelbėjimo darbų vadovui ar Savivaldybės ekstremaliosios situacijos operacijų vadovui į Savivaldybės administracijos direktoriaus nurodytą vietą pagal poreikį teikia ūkio subjektai ir kitos įstaigos, su kuriais nesudarytos nurodytos sutartys.

Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje esančių ūkio subjektų materialinių išteklių, kurie būtų pasitelkiami avarijai pavojingame objekte likviduoti ir jos padariniams šalinti, suvestinė pateikta Kupiškio rajono savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plane.

Trūkstant materialinių išteklių rajone, Savivaldybės administracijos direktorius, vadovaudamasis tarpusavio pagalbos planais ir tarpusavio pagalbos ekstremaliųjų situacijų atvejais teikimo sutartimis sudarytoms ir pasirašytoms su Rokiškio, Biržų, Anykščių rajonų savivaldybių administracijomis, raštu kreipiasi į šių savivaldybių administracijas dėl civilinės saugos sistemos pajėgų ir materialinių išteklių pateikimo.

Kai likviduojant savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją ir šalinant jos padarinius išnaudojamos visos civilinės saugos sistemos pajėgų panaudojimo galimybės, vadovaujantis Privalomų darbų atlikimo ekstremaliųjų situacijų atvejais ir kompensavimo už jų atlikimą tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 512 „Dėl Privalomų darbų atlikimo ekstremaliųjų situacijų atvejais ir kompensavimo už jų atlikimą tvarkos aprašo“, gyventojai, ūkio subjektų ir kitų įstaigų darbuotojai pasitelkiami atlikti privalomų darbų.

Jei ekstremaliosios situacijos likvidavimo metu iš ūkio subjektų ir kitų įstaigų pasitelkti avarijos padariniams šalinti materialiniai ištekliai ar priemonės būtų sunaudoti ar sugadinti, tai numatytos kompensavimo už jų teikimą procedūros, kurias reglamentuoja Materialinių išteklių teikimo ir kompensavimo už jų teikimą tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. liepos 21 d. nutarimu Nr. 1107 „Dėl Materialinių išteklių teikimo ir kompensavimo už jų teikimą tvarkos aprašo patvirtinimo“.

6.2. Pagalbos teikimas likviduojant avariją ir šalinant avarijos padarinius AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminalo teritorijoje

AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminale įvykus avarijai, nedelsiant objekto atsakingi darbuotojai pradeda vykdyti veiksmus ir procedūras numatytus Subačiaus naftos terminalo vidaus avariniame plane ir telkia visas turimas pajėgas ir materialinius išteklius avarijai likviduoti ir padariniams šalinti.

Jeigu avarijos padariniams šalinti neužtenka objekte esamų pajėgų ir materialinių išteklių, bendrovė kreipiasi pagalbos į Kupiškio rajono savivaldybės administraciją dėl pajėgų ir materialinių išteklių, reikalingų gelbėjimo, paieškos ir neatidėliotiniems darbams atlikti, ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti teikimo. Kupiškio rajono savivaldybės

galimybės aprūpinti papildomais materialiniais ištekliais ir pajėgomis aprašytos Kupiškio rajono savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plane.

Dėl pagalbos pobūdžio ir jos dydžio, Savivaldybės ESK siūlymu, sprendimą priima Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktorius.

6.3. Avarijos likvidavimo ir padarinių šalinimo veiksmai už AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminalo ribų

AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminalo talpyklų parke išsiliejusiems šviesiems naftos produktams garuojant bei esant atviram ugnies šaltiniui ar kibirkščiai susidaro garų – oro mišinio sprogimas ir gaisro židinys. Sprogimo banga 716 metrų spinduliu gali sugriauti ar apgadinti statinių konstrukcijas, išdaužti langus, o 390 metrų spinduliu nuo gaisro židinio esantys žmonės gali apsinuodyti degimo proceso metu susidariusiais ir išmetamais į aplinkos orą cheminiais junginiais: anglies monoksidu, anglies dioksidu, lakiais organiniais junginiais, azoto oksidu, sieros dioksidu ir kietosiomis dalelėmis. Egzistuoja tikimybė, kad talpyklų parke išsilieję šviesieji naftos produktai užterš dirvožemį, gruntinius vandenis ir pateks į Lėvens upę.

Kad apsaugoti gyventojus nuo kenksmingų faktorių poveikio yra vykdomas jų evakavimas į kitas teritorijas, suteikiant jiems gyvenamąsias patalpas.

6.4. Gyventojų evakavimo organizavimas

Užterštos teritorijos dydis ir evakuojamų gyventojų skaičius priklauso nuo avarijos masto ir vėjo krypties.

Sprendimą evakuoti gyventojus Savivaldybės teritorijoje ar į gretimos savivaldybės teritoriją priima Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktorius.

Gyventojų evakavimo ir priėmimo komisija (toliau – Komisija), patvirtinta Savivaldybės administracijos direktoriaus 2019 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. ADV-740 „Dėl Kupiškio rajono savivaldybės gyventojų evakavimo ir priėmimo komisijos sudarymo ir jos nuostatų patvirtinimo“, gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai organizuoja gyventojų evakavimą, priėmimą, laikinų gyvenamųjų patalpų ir gyvybiškai būtinų paslaugų – gyventojų aprūpinimo maistu, geriamuoju vandeniu, medikamentais, švariais drabužiais ir kitų (toliau – būtiniausios paslaugos) – suteikimą.

Komisijos nuostatai ir personalinė sudėtis pateikta Kupiškio rajono savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plano prieduose.

Savivaldybės administracijos direktoriui priėmus sprendimą dėl gyventojų evakavimo, Komisija, vykdydama jai pavestus uždavinius, atlieka šias funkcijas:

1) organizuoja gyventojų evakavimą, priėmimą ir jų apgyvendinimą;

2) organizuoja gyventojų priėmimo punktų aprūpinimą;

3) teikia informaciją visuomenei apie gyventojų evakavimą;

4) organizuoja Savivaldybės transporto priemonių paskirstymą gyventojų surinkimo punktams, šių transporto priemonių kolonų palydą, apsaugą.

Komisija gyventojų surinkimo punktuose organizuoja:

1) gyventojų ir transporto priemonių apskaitos tvarkymą;

2) gyventojų suskirstymą į grupes ir jų aprūpinimą transporto priemonėmis;

3) transporto priemonių kolonų sudarymą;

4) gyventojų įsodinimą į Savivaldybės transporto priemones.

Kai ekstremaliosios situacijos pobūdis nereikalauja dozimetrinės kontrolės arba sanitarinio švarinimo, gyventojai iš gyvenamosios vietos (darbo vietos) tiesiogiai arba per gyventojų surinkimo punktus evakuojami iki gyventojų priėmimo punktų (laikinai suteiktų gyvenamųjų patalpų) savivaldybės, evakuojančios gyventojus, transporto priemonėmis.

Komisija gyventojų priėmimo punktuose organizuoja:

1) atvykstančių gyventojų priėmimą;

2) gyventojų suskirstymą į grupes;

3) gyventojų grupių pristatymą į jiems laikinai suteiktas gyvenamąsias patalpas;

4) gyventojų ir transporto priemonių apskaitos tvarkymą.

Komisija teikia Savivaldybės ESK ir Savivaldybės ES OC vadovams informaciją apie gyventojų evakavimo eigą. Evakuoti gyventojai bus apgyvendinami kolektyvinės apsaugos statiniuose, kurių sąrašas pateiktas Savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plano prieduose.

Gyventojų evakavimo organizavimas aprašytas Kupiškio rajono savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plane. Iš pavojingojo objekto užteršimo zonos Savivaldybės teritorijoje būtų vykdomas pėsčiomis, nuosavomis transporto priemonėmis bei Kupiškio rajono savivaldybės autotransportu organizuotai išvežant į Savivaldybės nurodytas vietas.

Jei nustatoma, kad ekstremaliosios situacijos veiksmų sukelto pavojaus gyventojų gyvybei ar sveikatai nebėra, Komisija organizuoja gyventojų grįžimą į gyvenamąsias vietas.

6.5. Galimos gyventojų evakavimo kryptys

Avarijos atveju iš Subačiaus kuro bazės bei kaimyninių objektų privalo evakuotis rangovinių organizacijų darbuotojai, aplinkinių įmonių, įstaigų darbuotojai ir gyventojai, kurie nuo neigiamo poveikio nėra apsaugoti jokiomis ekranuojančiomis konstrukcijomis ar kitais statiniais.

Atsižvelgdamas į vėjo kryptį ir stiprumą, Savivaldybės administracijos direktorius pasirenka gyventojų evakavimo maršrutą ir nustato, per kuriuos gyventojų surinkimo, ir gyventojų priėmimo punktus bus vykdomas gyventojų evakavimas.

Gyventojų evakavimas būtų vykdomas statmenai vėjo krypčiai, todėl gyventojų evakavimas priklausomai nuo vėjo krypties vyktų šiomis kryptimis:

1) pučiant pietų vėjui, gyventojai būtų evakuojami link Noriūnų seniūnijos.

2) pučiant šiaurės vakarų vėjui, gyventojai būtų evakuojami į Noriūnų seniūnijos gyvenvietę per Skverbų kaimą;

3) pučiant pietvakarių vėjui, gyventojai būtų evakuojami į Noriūnų seniūnijos gyvenvietę, nukreipiami per Lukonių, Siaurių kaimus;

4) pučiant vakarų vėjui, gyventojai būtų evakuojami į Noriūnų seniūniją, nukreipiami per Subačiaus miestelį, Rudilių kaimą.

Jei po avarijų susidarytų kiti šiame plane nenumatyti pavojingi padariniai, apie jų likvidavimo pobūdį ir dydį, savivaldybės ESK teikimu, sprendžia Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktorius, o koordinuoja ir organizuoja ESOC.

VII SKYRIUS
APLINKOS BŪKLĖS ATKŪRIMO ORGANIZAVIMAS

AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminale likvidavus įvykusią avariją, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, ūkio subjektai bei gyventojai aplinkos būklės atkūrimo darbai, veiksmai ir procedūros bus atliekami vadovaujantis Kupiškio rajono savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo planu.

_____

AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos
terminalo išorės avarinio plano
1 priedas

IŠANKSTINIO PRANEŠIMO IR REKOMENDACIJŲ GYVENTOJAMS FORMA

Gyventojams paskelbti _____ val. _____ min.

Kupiškio rajono savivaldybės administracija

PRANEŠIMAS
CIVILINĖS SAUGOS SIGNALU „CHEMINIS PAVOJUS“

_____ Nr. _____
(data)

_____
(sudarymo vieta)

Šiandien, _____
(data, laikas)

_____
(objekto, vietovės pavadinimas)

įvyko avarija ir į aplinką pateko _____ (t / kg / m^3) _____

_____
(nuodingosios (-ųjų) cheminės (-ių) medžiagos (-ų) pavadinimas (-ai)

Nuodingųjų medžiagų debesis slenka _____ kryptimi.
(vėjo kryptis)

Į cheminės taršos zoną patenka _____

_____
(gyvenamosios vietovės, mikrorajono, gatvės pavadinimas)

Dėmesio! Dėmesio! _____

_____

_____
(gyvenamosios vietovės, mikrorajono, gatvės pavadinimas)

skelbiamas civilinės saugos signalas „Cheminis pavojus“.

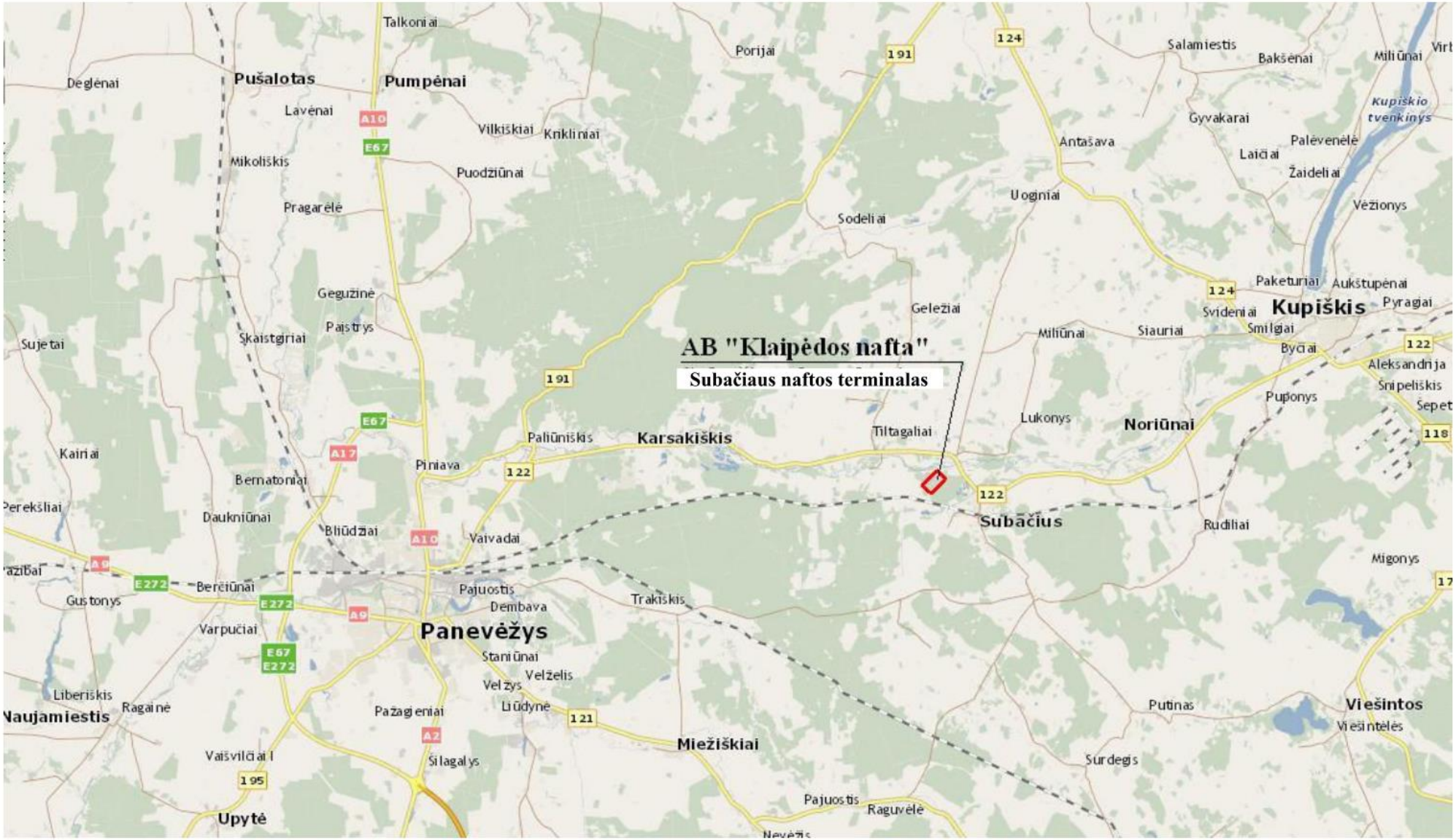
Gyventojai, nedelsdami pasišalinkite iš užterštos teritorijos. Judėkite kryptimi, kad vėjas pūstų į šoną. Jei nėra galimybės skubiai pasitraukti iš taršos zonos, likite uždarose patalpose arba, jei esate lauke, eikite į vidų. Išjunkite vėdinimo sistemas, uždarykite langus, orlaides, dūmtraukių sklendes, uždenkite vėdinimo angas, patikrinkite, ar nėra plyšių, sandarinkite būsto langus ir duris. Prireikus išeiti, saugokite kvėpavimo takus: užsiriškite sudrėkintą vatos ir marlės raištį arba nosį ir burną prisidenkite drėgnu rankšluosčiu. Jei turite, dėvėkite respiratorių. Nuo nuodingųjų medžiagų padės apsisaugoti nelaidūs vandeniui drabužiai ir avalynė. Grįžę būtinai nusiprauskite po dušu, apsirenkite švariais drabužiais, o užterštus sudėkite į polietileninį maišą ir išneškite iš gyvenamųjų patalpų. Ruoškitės galimam evakavimui. Nepasiduokite panikai, perspėkite artimuosius, kaimynus. Būkite įsijungę Lietuvos nacionalinio radijo ar televizijos programą. Laukite tolesnių nurodymų.

_____	_____	_____
(atsakingo asmens pareigos)	(parašas)	(vardas ir pavardė)

_____

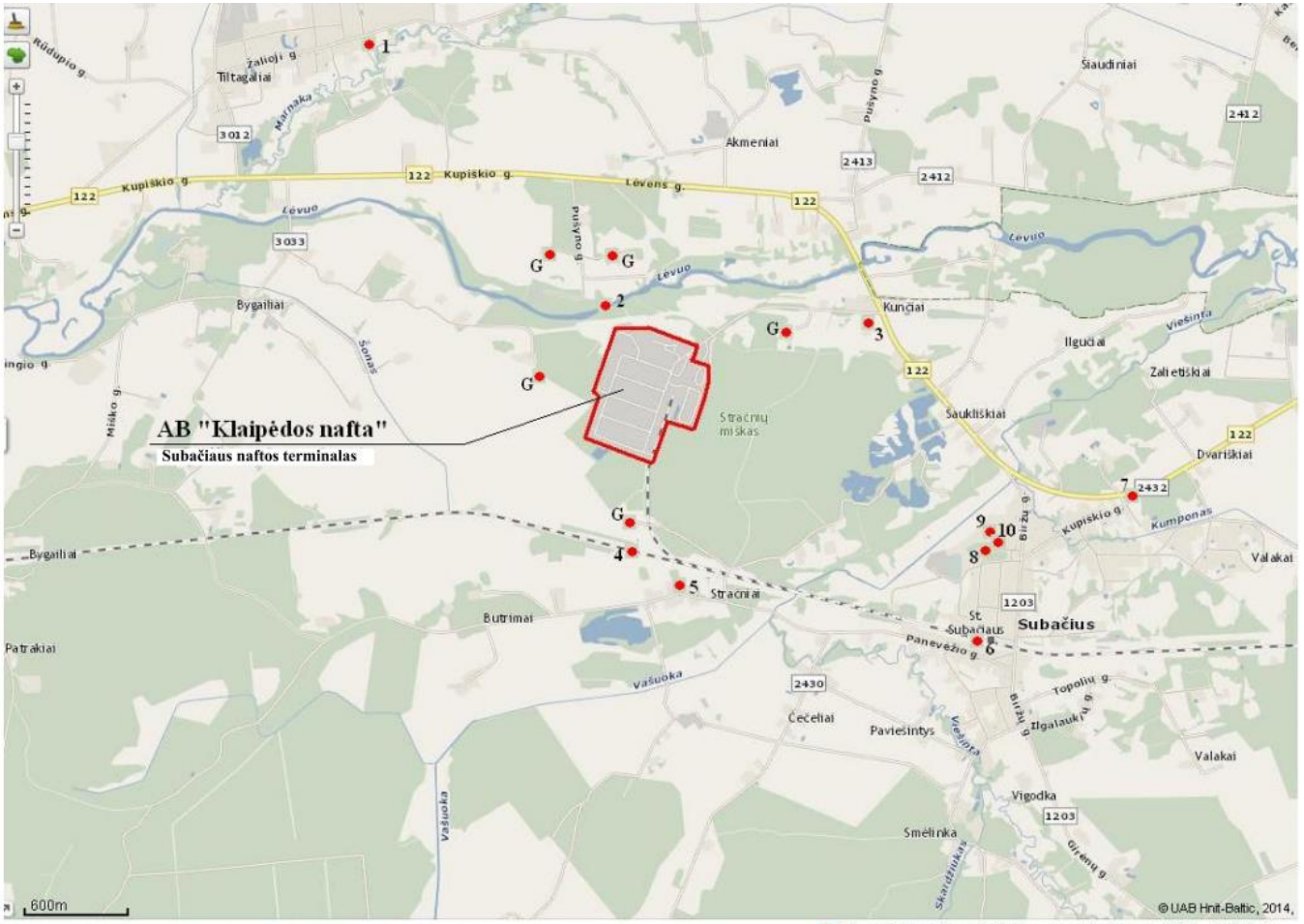
AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminalo išorės avarinio plano
2 priedas

AB „KLAIPĖDOS NAFTA“ SUBAČIAUS NAFTOS TERMINALAS SITUACINIS PLANAS

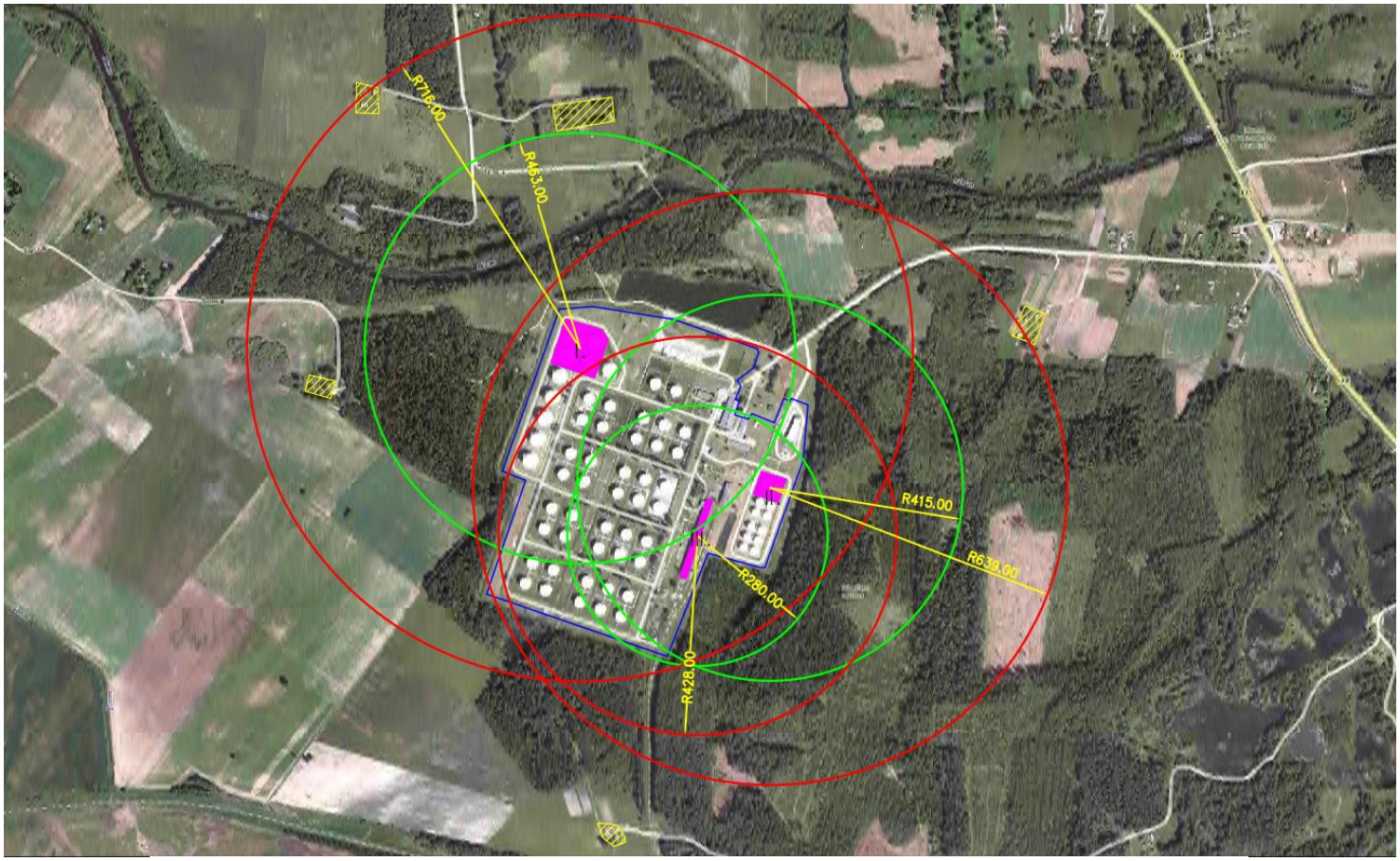
AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos
terminalo išorės avarinio plano
3 priedas

AB „KLAIPĖDOS NAFTA“ SUBAČIAUS NAFTOS TERMINALAS
SITUACINIS PLANAS SU ARTIMIAUSIAIS VISUOMENINIAIS OBJEKTAIS IR GYVENAMOSIOMIS TERITORIJOMIS

AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminalo išorės avarinio plano
4 priedas

AVARIJŲ GRAFINIS VAIZDAVIMAS VIETOVĖS PLANE

SĄLYGINIAI ŽYMĖJIMAI

- AB "Klaipėdos nafta" Subačiaus naftos terminalo teritorija
- Artimiausios gyvenamosios teritorijos

EKSPLIKACIJA

- galimų incidentų židiniai
- pastatų sugriovimo ar apgadinimo zona dėl smūginės bangos poveikio
- žmonių sužalojimo zona dėl smūginės bangos poveikio

Galimų Incidentų vietos:

I. ŠNP talpyklų parke 10x10000 m³ (benzino talpyklos plyšimas);
II. ŠNP talpyklų parke 14x2000 m³ (benzino talpyklos plyšimas);
III. Geležinkelio ŠNP iškrovimo-pakrovimo estakadoje (geležinkelio sąstatas su benzinu).

AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminalo išorės avarinio plano
5 priedas

AVARIJŲ LIKVIDAVIMO INVENTORIAUS, SANITARINIO ŠVARINIMO PUNKTŲ BEI ESOC SUSIRINKIMO VIETOS IŠSIDĖSTYMO SCHEMA

